

१) एउटै उद्देश्य, एउटै नारा
भ्रष्टाचारबाट छुटकारा,
हामी सबैको अभिभारा ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वार्ता 'हल्ला मात्र'

विप्लवका ९ र एक प्रहरी मारिए

बितामोड, साउन ९ । सरकारी पक्षले प्रतिबन्धित नेत्रविक्रम चन्द (विप्लव) नेतृत्वको नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीसँग वार्ताको चर्चा गरे हालसम्म कुनै पहल नगरेको खुलासा भएको छ ।

सरकारी पक्षका विभिन्न नेताले चन्द नेतृत्वका नेताहरूसँग भेटेर पार्टीमा महासचिव र मन्त्रीको प्रस्ताव गरेको विषय बाहिरि पनि विप्लव माओवादीले त्यसलाई अफवाह भएको टिप्पणी गरेको छ । वार्ताको नाटक रचेर वर्तमान सरकारले नेताहरूलाई इन्काउन्टरको दाउ हरेको उनीहरूको भनाइ छ ।

विप्लव माओवादीका एक नेताले भने- वार्ताप्रति हामीभन्दा बढी सरकार जिम्मेवार हुनु पर्ने हो । सरकार जिम्मेवार भएर वार्ताको पहल गर्नुको सट्टा मन्त्री र विभिन्न पदको लोभमा आउँछन् कि भन्नु मुखता मात्र हो ।

आफूहरूले पद र पैसाका लागि राजनीतिक ऐजेन्डा नउठाएको विप्लव माओवादीको तर्क छ । जनतामा आतङ्कको छाया थोपरेको सरकारले निर्दोष जनतामाथि गोली हान्ने काम गरिरहेको बताइएको छ । वार्ता भन्दै भुक्त्याउने र गोली प्रहार गर्ने दाउमा ओली सरकार रहेको विप्लव माओवादीको ठहर छ ।

अहिलेकै अवस्थामा वार्ता हुन नसक्ने भन्दै आफ्ना कार्यकर्तालाई विनासत

सेक्रेटरी दीपक पक्राउ

विराटनगर साउन ९ । नेत्रविक्रम चन्द 'विप्लव' नेतृत्वको नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका धनकुटा- मोरङ सेक्रेटरी पक्राउ परेका छन् ।

पक्राउ पर्नेमा ४५ वर्षीय दीपक राई रहेको मोरङ प्रहरीले जनाएको छ । मोरङको केरावारी गाउँपालिका-३ घर भएका राईलाई बिहीबार बिहान पक्राउ गरिएको मोरङ प्रहरी प्रमुख एसपी विश्व अधिकारीले जानकारी दिए । केरावारी कै एउटा घरमा सेल्टर लिएर बसेको अवस्थामा उनलाई पक्राउ गरिएको एसपी अधिकारीले बताए ।

बम विष्फोट, चन्दा आतंक, हतियार संकलन लगायतका धेरै घटनामा राईको संलग्नता देखिएपछि अनुसन्धान गर्ने काम भइरहेको एसपी अधिकारीले बताए ।

मोरङ र धनकुटा बाहेक अन्य जिल्लाका विभिन्न घटनामा राईको संलग्नता रहेको खुलेको पनि प्रहरीले जनाएको छ ।

छाड्नुपर्ने विप्लव माओवादीको तर्क छ ।

आफूहरूले राजनीतिक मुद्दा उठान गरिरहे पनि विभिन्न भूटा मुद्दा लगाएर ठेगान लगाउने सपना नदेख्न विप्लव माओवादीले चेतावनी दिएको छ । विप्लवले अहिले नै सशस्त्र युद्ध कार्यदिशा पारित नगरेको भन्दै विप्लव नेताले सशस्त्र

दमनको निसर्गशत्रु प्रतिरोध चाँहि हुन नसक्ने चेतावनी दिएका छन् ।

सरकारले गत फागुन अन्तिम साता चन्द समूहमाथि प्रतिबन्ध लगाएको थियो । प्रतिबन्धपछि देशभर 'सर्च एन्ड अरेस्ट' अपरेसन जारी राखेको प्रहरीले हालसम्म ६ सय ९० जनाभन्दा बढी कार्यकर्तालाई पक्राउ गरेको नेकपा माओवादीले जनाएको छ ।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले औपचारिक वार्तामा बस्नुअघि आफूहरूमाथि लागेको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्नुपर्ने, पक्राउ परेका सबै नेता-कार्यकर्ताको निशर्त रिहाइ र आफूहरूलाई राजनीतिक पार्टीकै व्यवहार गर्दै कार्यक्रमहरू गर्न दिनु पर्ने माग अघि सारेको छ । वार्ताको लागि हालसम्म प्रत्यक्ष नपठाएको सरकारले मिडियामा भने अनेक नाटक देखाएको ती नेताको भनाइ छ ।

पछिल्लो समय कैलालीको धनगढीमा आफैंले बोकेको विस्फोटक पदार्थ पडिँदा चन्द समूहका कार्यकर्ताको मृत्यु भएसँगै विप्लव माओवादीका ९ जना कार्यकर्ताको मृत्यु भइसकेको छ । प्रहरीको कारवाहीमा परेर तीन र आफैंले बोकेको विस्फोटक पदार्थ विष्फोट हुँदा ६ जना गरी ९ जनाको मृत्यु भइसकेको जनाइएको छ । प्रहरी तर्फ भने एक जना प्रहरी जवानको मृत्यु भएको छ । आफूहरूले माफिया विरुद्धको

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सधैं मल अभाव

बितामोड, साउन ९ । माटोको उर्वराशक्ति ह्रास हुन नदिन र कृषि उत्पादन बढाउन सरकारले किसानका लागि रसायनिक मल अनुदानमा विक्री गर्न शुरु गर्‍यो ।

जसका लागि सरकारले राष्ट्रिय मल नीति २०५८ तयार गर्दै किसानलाई सहूलियतमा मल प्रदान गर्दै आएको छ । भण्डै ९७ प्रतिशतसम्म रसायनिक मलमा सहूलियत प्रदान गर्दै आएको सरकारले कुनै वर्षपनि किसानका लागि पर्याप्त मल उपलब्ध गराउन भने सकेको छैन ।

हरेक वर्ष खेतीको समयमा रसायनिक मलको अभाव हुन्छ । यस वर्षपनि असरको पहिलो साताबाटै भाषामा रसायनिक मलको अभाव

भयो । धान रोप्ने समयमा पर्याप्त मात्रामा कृषकलाई रसायनिक मल डीएपी आवश्यक पर्ने भए पनि यो समयमा पर्याप्त मात्रामा डीएपी मल उपलब्ध हुन नसक्दा कृषकले मलको प्रयोग नै नगरी रोपाई गरेका छन् ।

त्यस्तै मकै छर्ने र मकै गोड्ने सिजनमा पनि युरिया मलको अभाव सृजना भयो । मल अभावका कारण भारतबाट अवैध रूपमा मल भित्र्याएर किसानले मकै खेती गरेपनि धान रोप्ने समयमा पनि डीएपी मल नपाउँदा अधिकांश किसानले रसायनिक मलको प्रयोग विना नै रोपाई गरेका छन् । कतिपय किसानले प्राङ्गारिक तथा जैविक

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सञ्जीवनी अस्पतालमा विशेष डाक्टरहरूको सेवा

डा. सीपी यादव

वरिष्ठ मुटु रोग विशेषज्ञ

अब २४ सै घण्टा

दैनिक सेवाहरू:

- बालरोग सेवा

- स्त्री तथा प्रसूति सेवा

- फिजिसियन (मधुमेह, प्रेसर, पेट, छाती तथा थाइराइड) सेवा

- नाक, कान, घाँटी रोग सेवा

- भिडियो एक्स-रे सेवा

नोट: ओपीडी सेवा, बिहान ९ बजेदेखि ५ बजेसम्म । २४ सै घण्टा इमरजेन्सी तथा ICU सेवा

डा. दीपक पौडेल

वरिष्ठ नवजात शिशु तथा

बाल रोग विशेषज्ञ

- हाडजोर्नी तथा नशा रोग विशेषज्ञ

- छाला तथा यौन रोग सेवा

- फिजिसियन (मधुमेह, प्रेसर, पेट, छाती तथा थाइराइड) सेवा

- नाक, कान, घाँटी रोग सेवा

- भिडियो एक्स-रे सेवा

सञ्जीवनी अस्पताल प्रालि

बितामोड-१, भापा (०२३-५४४२९०)

महिला हराएको सूचना

भापा हल्दिबारी गाउँपालिका -१

साविक गोल्धाप -२ डाँडागाउँ बस्ने गहुँगोरो वर्णकी, सेतो भूईँमा निलो र रातो थोप्ला (टिकटिक) भएको भेटे लगाएकी, कालो सुरुवाल र निलो जुती लगाएकी वर्ष ५० की हरिमाया गुरुङ नाम गरेकी महिला २०७६।०४।०४ गते बिहान ५ बजेबाट हराइरहेकी हुँदा देख्नु वा भेट्नु हुने महानुभावले तजिकैको प्रहरी कार्यालय वा निम्न नम्बरमा सम्पर्क गरिदिनु हुन अनुरोध छ ।

सम्पर्क नं. : ९८१३७५०९०/९८०७९५२००४ /९८१०१०२५९५

छुरा हान्ने नौ पक्राउ

भापा, साउन ९ । भापाको दमक नगरपालिका-१ मा साथीलाई छुरा प्रहार गरी हत्या र घाइते बनाउनेमध्ये नौ जनालाई प्रहरीले बिहीबार पक्राउ गरेको छ । बुधवार अपराह्न ४ बजे २५/३० जनाको समूहबीच छुरा हानाहान भएको थियो ।

छुरा प्रहारबाट दमक नगरपालिका-२ का १८ वर्षीय विक्रम लिम्बूको मृत्यु भएको थियो भने सोही वडाका १८ वर्षीय सुजन भुजेल र दमक-३ का १८ वर्षकै सरोज भण्डारी घाइते भएका थिए ।

घाइतेमध्ये भण्डारीको बितामोडस्थित बिएण्डसी अस्पतालमा र भुजेलको

दमकस्थित लाइफ लाइन अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ ।

घटनालगत्तै फरार रहेकामध्ये प्रदेश नं १ को प्रहरी कार्यालय विराटनगर, जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापा र इपका दमकबाट खटिएको संयुक्त प्रहरी टोलीले विभिन्न स्थानबाट उनीहरूलाई नियन्त्रणमा लिएको हो ।

उनीहरूमाथि अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रवक्ता महेन्द्रकुमार श्रेष्ठले बताए । उनका अनुसार घटनामा संलग्न अन्य व्यक्तिको खोजी भइरहेको छ ।

डुबेर र बगेर दुईको मृत्यु

बितामोड, साउन ९ । खेतमा जमेको पानीमा डुब्दा र पैनीले बगाउँदा बिहीबार भाषामा दुई जनाको मृत्यु भएको छ ।

मृत्यु हुनेमा हल्दिबारी गाउँपालिका - १ गोलधाप निवासी ३८ वर्षीय वीरेन्द्र

बुढाथोकी र कमल गाउँपालिका - ५ निवासी ६८ वर्षीय काजीबहादुर जोशी रहेका छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापाका प्रहरी

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पायल्स तथा फिस्टुलाको उपचार धारसुत्रबाट

पायल्स फिस्टुला, दिसाबाट रगत बग्ने, मासु पलाएको, घाउ भएको, बेनुं भर्ने, पुरानो कब्जियत र दिसाघर चिलाउने जस्ता रोगहरूको विशेषज्ञ सेवा यही साउन १०, ११, १२ र १३ गते काठमाडौँबाट आउनुहुने डाक्टरबाट उपचार हुँदैछ । बिरामीले सम्पर्क गरी स्वस्थ हुनुहोस् ।

ॐ धनवन्तरी आयुर्वेद क्लिनिक

बाणिज्य बैंक छेउ, बितामोड, भापा (फोन नं. ०२३-५४४०३०, ९८५२६७३१७३)

बाथरोगका बिरामीहरूलाई सुशीको खबर

डा. अञ्जल बिष्ट
M.B.B.S. M.D.(Internal Medicine)(NAMS)
Fellowship in Clinical Immunology and Rheumatology (GRIPMER New Delhi)
बाथरोग विशेषज्ञ
NMC-8013

यही साउन १० गते र ११ गते शनिबार
वीर अस्पताल
काठमाडौँबाट आउँदै
हुनुहुन्छ ।

डा. सुधिर गिरी

M.B.B.S. M.D. (Skin & V. D.) (T.U.T.H)

छाला(चर्मी) रोग तथा कुष्ठ रोग विशेषज्ञ

NMC. No- 5344

दैनिक सेवा उपलब्ध छ ।

सम्पर्क: **प्राञ्जल फार्मसी,**

अथुवा पुल, उत्तर बितामोड (०२३-५४४८२२, ९८४२६५४३२५)

Vacancy Announcement

Mai Valley English School Announce Teacher Vacancy Announcement for the following Post.

S.No.	Subject	Qualification
1	English	+ 2 or Bachelor Preferable in related filled.

1. Energetic, Sincere and highly motivated
2. Salary : Negotiable
Interested candidates are requested to submit their application with CV within 12th Sharwan Sunday 2076.

Mai Valley English School

Birtamod -3, Jhapa (Birtabazar)

Ph. 023-543550 / 9807911483 / 9815965984

दोमुखा धार्मिक तथा पर्यटकीय विकास व्यवस्थापन संस्थाको आजीवन सदस्यता खुल्ला गरिएको सम्बन्धी सूचना

भापाको दोमुखा धार्मिक तथा पर्यटकीय विकास व्यवस्थापन संस्थाको विधान सम्मत साधारण तथा आजीवन सदस्यता यही मिति २०७६ साल साउन ५ गतेदेखि खुल्ला गरिएको हुँदा इच्छुक नेपाली नागरिकले आवश्यक कागजातसहित मिति २०७६ भदौ ३१ गतेसम्ममा यस संस्थाको कार्यालयमा सम्पर्क गरी आवेदन दिनु हुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

आवश्यक कागजात :
नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि :- १
पासपोर्ट साइजको फोटो :- २

नोट: आवेदन फर्म संस्थामा उपलब्ध हुनेछ ।

श्री दोमुखा धार्मिक तथा पर्यटकीय विकास व्यवस्थापन संस्था

शिवसताक्षी नगरपालिका- १०, भापा (फोन नं. ०२३-४१००३३/४१०२३३)

भर्ना खुल्यो ! भर्ना खुल्यो !! भर्ना खुल्यो !!!

SLC र SEE उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूलाई सुवर्ण अवसर
कञ्चनजङ्गा इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ साइन्सेस प्रा. लि
डिप्लोमा प्रमाण पत्र तहका ३ वर्षे कार्यक्रमहरू :-

नर्सिङ्ग
ल्याब टेक्निसियन
रेडियोग्राफी

फारम पाइने स्थान :- कञ्चनजङ्गा
इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ साइन्सेस प्रा. लि
हेवन वाटर पार्क, बितामोड, भापा
फारम वितरण मिति : २०७६ असार
२२ देखि २०७६ साउन १२ गतेसम्म ।

प्रवेश परीक्षा हुने मिति : २०७६ आषाढ २२ गते
आवश्यक शैक्षिक योग्यता : S.L.C र S.E.E उत्तीर्ण (ग्रेडिड प्रणालीको हकमा न्यूनतम GPA 2 प्राप्त गरेको हुनुपर्छ ।)

सम्पर्क : **कञ्चनजङ्गा अफ हेल्थ साइन्सेस प्रा. लि**
हेवन वाटर पार्क - बितामोड -२, भापा
९८४९०४८३६५, ९८१५९७८४१७
९८१७०९०३६७, ९८६२७४७९७८

हार्दिक बधाई तथा शुभकामना

निजी वन सञ्जाल भापा जिल्ला उपाध्यक्ष हाम्रा आदरणीय मित्र **शान्तिराम प्रसाई र कुशुम सिटौला प्रसाई**लाई सामुदायिक वन राष्ट्रिय दिवस २०७६ को अवसरमा नेपाल सरकार वन मन्त्रालयको वन विभागले यस वर्षको **उत्कृष्ट निजी वन धनी** घोषित गरी निजी वनतर्फको नगदसहिको **राष्ट्रिय पुरस्कार**द्वारा सम्मान गरेकोमा हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछौ ।
साथै आगामी दिनहरूमा पनि उहाँहरूको प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौ ।

लय भण्डारी : प्रोप्राइटर

एवम् बुधबारे पेट्रोल पम्प परिवार, बुद्धशान्ति-३, भापा

ANM / CMA / Lab Assistant सहित Diploma कार्यक्रममा भर्ना खुल्यो !

CTEVT बाट सम्बन्धन प्राप्त यस सुनसरी टेक्निकल कलेजमा शैक्षिक शत्र २०७६/०७७ को लागी निम्न कार्यक्रममा भर्ना खुल्यो !

TSLC तर्फ (18 Months)

**ANM
CMA
Lab Assistant**

फारम भर्ने अन्तिम मिति :
२०७६ आषाढ १५ गते सम्म
प्रवेश परीक्षा : २०७६ आषाढ
२५ गते शनिवार २:०० बजे

Diploma तर्फ (3 Years)

**Diploma in Pharmacy
PCL in laboratory Technology (CMLT)
Diploma in Civil Engineering
Diploma in Computer Engineering
Health Assistant (H.A.)
Diploma in Radiography (X-RAY Technician)**

फारम भर्ने अन्तिम मिति :
२०७६ आषाढ १२ गते सम्म
प्रवेश परीक्षा : २०७६ आषाढ
२२ गते बुधवार विहान ७:०० बजे

विस्तृत जानकारीका लागि :

सुनसरी टेक्निकल कलेज

लक्ष्मी साइकल, धरान-२
मोबाईल : ९८५२०२०६१५, ९८४१४२९७१३, ९८०४३३६६८९

भर्ना खुलेको सूचना

श्रीमन्तु प्रकाशन प्र.लि.द्वारा प्रकाशित तथा मुद्रित - कार्यालय : विर्ताने-१, भाया ■ प्रकराक : भरतलाल गिरी, ■ अध्यक्ष : टोरेष्ण प्रसाई, ■ व्यवस्थापक : चक्रान्त दकाल (९८४४६४०५३/ ९८१७६५०२५९) ■ प्रकाशन सत्योपी : भानुसाद शिव
 ■ उप संपादक : तुलसीप्रसाद निरौला ■ सह-संपादक : सुरेन्द्र भण्डारी ■ डेस्क संपादक : लक्ष्मण दकाल ■ लेखा : सोमनाथ भण्डारी ■ कार्यकारी व्यवस्थापक : हेमप्रकाश अधिकारी (९८४२६३४४०) ■ बजार व्यवस्थापक : लीला आचार्य (९८४२६३४४०)
 पं.सि.डि. गोपाल मण्डल ■ बजार प्रतिनिधि : गोपाल अधिकारी-९८०७६०३२०२/सज्जय श्रेष्ठ ९८०६०३३१५३ ■ कम्प्यूटर : रूपा मुखिया/ स्नेह अधिकारी (कार्यालय फोन : ०३३-५४९००२/प्रशासन/विज्ञापन : ०३३-५४००४४) Email: purwanchal2052
 पं.सि.डि. गोपाल मण्डल ■ बजार प्रतिनिधि : गोपाल अधिकारी-९८०७६०३२०२/सज्जय श्रेष्ठ ९८०६०३३१५३ ■ कम्प्यूटर : रूपा मुखिया/ स्नेह अधिकारी (कार्यालय फोन : ०३३-५४९००२/प्रशासन/विज्ञापन : ०३३-५४००४४) Email: purwanchal2052
 पं.सि.डि. गोपाल मण्डल ■ बजार प्रतिनिधि : गोपाल अधिकारी-९८०७६०३२०२/सज्जय श्रेष्ठ ९८०६०३३१५३ ■ कम्प्यूटर : रूपा मुखिया/ स्नेह अधिकारी (कार्यालय फोन : ०३३-५४९००२/प्रशासन/विज्ञापन : ०३३-५४००४४) Email: purwanchal2052

परनिर्भरता नबढोस्

‘हरियो वन नेपालको धन’ नेपालको अर्थशास्त्रमा मात्र होइन सम्पूर्ण व्यवहारमा यो उखान चरितार्थ थियो । हुन पनि कूल क्षेत्रफलको भुण्डै पैतालीस प्रतिशत अर्थात् छैसठ्ठी लाख दश हजार हेक्टरमा वन फैलिएको थियो । जैविक विविधता र पूर्णताले समृद्ध मानिने देश अहिले वन क्षेत्रको अतिक्रमणका कारण अनेक प्राकृतिक विपदाहरूको समेत सामना गर्दैछ । जैविक प्रचुरताको आधारमा नेपाल विश्वमा पच्चीसौं राष्ट्रको श्रेणीमा रहेको छ भनिन्छ तर क्रमशः यो विशेषता खस्किने क्रममा रहेको छ ।

देशका करिब छ हजार नदीनाला र छ सयभन्दा बढी साना-ठूला तालहरू रहेको नेपालमा दशवटा त विश्वसूचीमा सूचीकृत भएका सीमसार क्षेत्र नै छन् । यसरी हेर्दा नेपाल वन-जंगल, खोला-नाला, हिमाल-पहाड, ताल-तलैया, जीवजन्तु, चराचुरुङ्गी लगायत वातावरणका सम्पूर्ण आधारहरूले पूर्ण छ । यति हुँदाहुँदै पनि, प्राकृतिक तथा जैविक, प्रचुरताले समृद्ध रहँदा-रहँदै पनि त्यसको यथोचित उपयोग गर्ने क्षमता, विवेक र व्यवहार नहुँदा हामी परनिर्भरताको साङ्गोमा जेलिँदैछौं ।

त्यही अवस्था उत्पन्न भएको छ अहिले । हरियो वनको विशेषता जोडिएको हाम्रो देशमा यतिबेला प्रति वर्ष साढे छ अर्बको काठ आयात गरिँदैछ । काठ र काठजन्य सामग्री अर्थात् गोलिया, चिरान, प्लाई, भ्यालढोकाका काठ, टेबल र काठबाट निर्मित सजावटका वस्तु आयात गर्दा अबै रूपैयाँ विदेशिनुले हाम्रो विशेषता मात्र होइन देशकै परिचय गुम्ने अवस्थामा पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षमा भारत, इन्डोनेसिया, चीन, म्यान्मार, मलेसिया, सिंगापुर, जर्मनी, युक्रेन, संयुक्त राज्य अमेरिका, युएई लगायतका देशहरूबाट काठ र काठजन्य सामग्री आयात गरियो । आगामी वर्ष यो अड्क र परिमाण अभ्र बढ्ने निश्चित छ । हाम्रो प्रवृत्ति, चरित्र र व्यवहारमा परिवर्तन नआउने हो भने न हाम्रो वन क्षेत्र सुरक्षित हुन्छ न त काठमा आत्मनिर्भर हुन सक्छौं ।

वनजंगलले हाम्रो कृषिमुखी पेशा र व्यवहारलाई सहयोग गर्ने मात्र होइन वातावरण सन्तुलित राख्ने, अनेक प्राणीको वासस्थानको सुनिश्चित गर्ने, हावापानीमा शुद्धता दिने काम गर्छ । त्यसैले पनि वनजंगलको मानव जीवनसँग प्राण र शरीरको सम्बन्ध छ । यस्तोमा वनको संरक्षण गर्नु राज्य सरकार, सम्बद्ध मन्त्रालय वा विभाग मात्र होइन हामी सबैले आ-आफ्नो ठाउँबाट सृजनात्मक योगदान दिनु पर्दछ । सरकारले वन संरक्षणकै नाममा सामुदायिक, सरकारी, संरक्षित, धार्मिक, निजी, सामुदायिक, कवुलियती वन क्षेत्र घोषणा गरेको छ । वनको सुरक्षा नगरी अरु प्राणीसँगै मानव जातिको समेत जीवनको सुनिश्चितता नहुने सत्यलाई आत्मसात गरी वनजंगलको उचित उपयोग माध्यमबाट आयातमुखी प्रवृत्तिलाई निरुत्साह गर्नुपर्छ । अन्यथा हाम्रो परनिर्भरताले हाम्रो जातीय तथा राष्ट्रिय परिचय गुम्ने मात्र होइन हामी कसैका करिया बन्नु पुग्नेछौं । यसतर्फ सबैको सचेत अग्रसरता देखियोस् ।

गोपनीयता विवादमा फेसबुकलाई हालसम्मकै ठूलो जरिवाना

भाषा, साउन ८। गोपनीयता सम्बन्धी चासोहरूको व्यवस्थापन गर्न सामाजिक सञ्जाल फेसबुकले हालसम्मकै सबैभन्दा ठूलो रकम जरिवाना तिर्नुपर्ने अमेरिकी अधिकारीले बताएका छन् । अमेरिकाको संघीय व्यापार आयोग (एफटीसी)का अनुसार फेसबुकले पाँच अर्ब डलर जरिवाना तिर्नेछ । फेसबुकले गोपनीयता हेर्ने एउटा स्वतन्त्र समिति पनि बनाउनुपर्नेछ । उक्त समितिमा फेसबुकका संस्थापक तथा प्रमुख मार्क जुकरबर्गको नियन्त्रण रहने छैन ।

आरोप

एफटीसीले राजनीतिक परामर्शदाता कम्पनी क्याम्ब्रिज एनालिटिकाले सात करोड ८० लाख फेसबुक प्रयोगकर्ताहरूको डेटा प्राप्त गरेको आरोपको जाँच गरेको थियो । उक्त जाँचमा ‘फेसियल रिक्निनसन’ भनिने अनुहार चिनिने प्रविधि लगायतलाई पनि सामेल गरियो । कुनै पनि कम्पनीले प्रयोगकर्ताको गोपनीयता उल्लंघन गरेको आरोपमा पाँच अर्ब डलर जरिवाना तिरेको पहिलो पटक हो ।

एफटीसीका अध्यक्ष जो सिमोन्सले भने- ‘विश्वभरका अबै प्रयोगकर्तालाई पटक-पटक प्रतिबद्धता जनाएर पनि फेसबुकले उनीहरूको व्यक्तिगत विवरण कसरी साभ

गर्ने भनेर नियन्त्रण गर्न सक्छ । फेसबुकले उपभोक्ताको छान्नु पाउने हकलाई कम गरिदिएको छ ।’ उनले फेसबुकले हाल गरिरहेको गोपनीयताको उल्लंघनलाई कम गर्न र फेसबुकमा पूर्णरूपले गोपनीय संस्कृति विकास गर्न ठूलो जरिवाना लगाइएको बताए । बुधवार सार्वजनिक फेसबुकको वित्तीय विवरणले चाहिँ गोपनीयताबारेका चिन्ताहरूले ग्राहकहरूमा खासै प्रभाव नपारेको देखाएको छ । उसले यस वर्षको दोस्रो त्रैमासमा मासिक सक्रिय प्रयोगकर्ता आठ प्रतिशतले बढेको जनाएको छ । विश्लेषकहरूको अनुमान विपरीत यसको विज्ञापनबाट

हुने आम्दानी २८ प्रतिशतले बढेको छ ।

फेसबुकको गल्ती

सन् २०१८ को मार्चमा एफटीसीको उपभोक्ता संरक्षण ब्युरोले फेसबुकमाथि अनुसन्धान थालेको थियो । उक्त अनुसन्धानपश्चात् व्यक्तिगत डेटाहरू एउटा अनलाईन क्वीजमाफर्त्त जम्मा गरेर क्याम्ब्रिज एनालिटिकालाई विक्री गरिएको पाइएको थियो । त्यो डेटा सन् २०१६ मा भएको अमेरिकी राष्ट्रपतीय चुनाव र यूकेको ब्रेजिट जनमतसंग्रहको नतिजा प्रभावित पार्न प्रयोग गरिएको दावी पनि गरिएको थियो । यद्यपि दुई लाख ७० हजार मानिसले मात्र उक्त क्वीजमा सहभागिता जनाएका थिए । एकजना अधिकारकर्मीले अमेरिकीसहित करिब पाँच करोड प्रयोगकर्ताहरूको डेटा उनीहरूलाई थाहा नदिइकन उनीहरूका साथीहरूको सञ्जालबाट जम्मा गरिएको आरोप लगाएका थिए । तर, क्याम्ब्रिज एनालिटिका मात्र उपभोक्ताहरूको डेटामा पहुँच पुर्‍याउने कम्पनी थिएन । फेसबुकको पूर्वाधार प्रयोग गरेर अन्य धेरै कम्पनीहरूले पनि फाइदा लिएका थिएपनि अक्टोबरमा क्याम्ब्रिज एनालिटिका डेटा विवादमा फेसबुकको भूमिकालाई लिएर यूकेको डेटा संरक्षणबारे हेर्ने निकायले फेसबुकलाई पाँच लाख पाउन्ड जरिवाना तिर्‍याएको थियो । - *बीबीसी*

विद्यालय शिक्षामा निरीक्षक र स्रोतव्यक्तिको भूमिका

धिरेंद्रप्रसाद शर्मा

औपचारिक रुपमा नेपालमा १९१० मा अंग्रेजी पाठशाला स्थापना भएपश्चात विद्यालयको निरीक्षण गर्नका लागि तत्कालीन प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाले रोसलाई नियुक्ति गरेसँगै शैक्षिक सुपरिवेक्षणको इतिहास श्रृंगणेश भयो । १९९८ मा चिफ इन्स्पेक्टर अफ स्कूलको स्थापना भएपछि २००४ मा जनकपुर र पाल्पामा डेपुटी इन्स्पेक्टर अफ स्कूल तथा २०१० मा धनकुटा, जनकपुर, काठमाडौं, कपिलवस्तु, नेपालगञ्ज र डोटी गरी सात क्षेत्रमा डिभिजन इन्स्पेक्टर अफ स्कूल अफिसको स्थापनासँगै विद्यालय निरीक्षणले गति लियो । राशिपयो २०२८ ले प्रत्येक जिल्ला शिक्षा कार्यालयमा विद्यालयको अनुपातमा प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालय निरीक्षक रहने व्यवस्था गर्‍यो । २०३० सालमा प्राथमिक र माध्यमिक निरीक्षक मात्र रहने व्यवस्था गरियो ।

तत्पश्चात परीक्षणको रुपमा निरीक्षण एकाइ परियोजना लागू गरियो । २०५६/०५७ मा आधारभूत तथा प्राथमिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन भई सकेपछि विद्यालय निरीक्षक पद सिर्जना गरेर देशभर चार सय १७ जना विद्यालय निरीक्षकको दरबन्दी कायम गरियो । जिल्लाको वर्गीकरण अनुसार निरीक्षकको संख्या एकिन गरियो । शिक्षा नियमावली, २०५९ को छैटौं संशोधनको दफा १७ ले निरीक्षकका काम, कर्तव्य र अधिकारहरू १७ बुँदामा निर्धारण गर्यो । संघीय संरचना अनुसार सबै नगरपालिकाहरूमा उपसचिवहरूको नेतृत्वमा र गाउँपालिकाहरूमा शाखा अधिकृतको नेतृत्वमा दरबन्दी समावेश गरिए अनुसार समायोजन र कथित प्राविधिकको नाममा शिक्षा सेवाका कर्मचारीहरूलाई काम विहिन र अन्यायपूर्ण ढंगले स्थानीय र प्रदेश तहमा पठाइयो ।

२०३६/०३७ देखि ग्रामीण विकासका निमित्त सेती शिक्षा परियोजनाले सेती अञ्चलका पाँचवटा जिल्लामा विद्यालयहरूको एउटा समूह बनाई निरीक्षण गर्ने र समूहभित्रको स्रोत-साधनयुक्त माध्यमिक विद्यालयलाई श्रोतकेन्द्र बनाई निरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाएर नेपालमा स्रोत केन्द्र र स्रोतव्यक्तिको अवधारणाको सूत्रपात भयो । विभिन्न परियोजना र कार्यक्रम सञ्चालनसँगै स्रोतकेन्द्र र स्रोतव्यक्तिको व्यवस्थापनको फरक-फरक मोडालिटीहरू प्रयोगमा ल्याइए । कतिपय समयमा स्रोतव्यक्तिको रुपमा काम गर्न नयाँ माछेहरू भर्ना गरियो ।

कतिपय ठाउँमा शिक्षा सेवाका अधिकृतहरूले स्रोतव्यक्तिको काम गरे भने कतिपयमा शिक्षकबाट काजमा ल्याएर स्रोतव्यक्तिको रुपमा काममा लगाइयो । शिक्षा ऐन २०२८ को कुनै पनि संशोधनमा स्रोतव्यक्तिको औचित्य अट्न सकेन । सेवा शर्त शिक्षकको तर काम गर्ने प्रणाली फरक भयो । २०६१ माघमा तत्कालीन राजाको अध्यक्षतामा गठन भएको सरकारले स्रोतव्यक्तिको व्यवस्था हटायो । २०६२/०६३ को आन्दोलन पश्चात स्रोतव्यक्तिलाई पुर्नबहाली गरियो । साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयको निर्देशनमा स्रोतकेन्द्रहरूको व्यवस्थापन गरेर विद्यालयको तथ्यांक संकलनदेखि शिक्षक र कर्मचारीको क्षमता विकाससम्मका कार्यहरूमा स्रोतव्यक्तिको काममा लगाइयो ।

तितो सत्य

स्रोतकेन्द्रको मुख्य काम शिक्षकलाई पेडागोजीकल सहयोग प्रदान गर्नु हो । नेपालमा भने यसको शुरुवात नै शिक्षकलाई पेसागत सहयोग प्रदान गर्नेभन्दा पनि तालिम सञ्चालन, तथ्यांक संकलन, बैठक सञ्चालन, अतिरिक्त क्रियाकलाप, शिक्षक नियुक्ति, सामाजिक परीक्षण, व्यवस्थापन समिति गठन, प्रतिवेदन पेश गर्ने र परीयोजनाका

विभिन्न क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नेतर्फबाट बढी निर्देशित भयो । स्रोतव्यक्तिको मुख्य भूमिका किटानै नगरी लामो समय काममा लगाइयो । तोकिएको भूमिकाभन्दा फरक काममा पनि लगाइयो । तत्कालीन शिक्षा विभागले सन् २०११ मा गरेको अध्ययनले ७५ प्रतिशत स्रोतकेन्द्रको भूमिका प्रभावकारी नभएको भनी उल्लेख गर्‍यो । सेरीडले सन् २००४ मा गरेको अध्ययनले स्रोतव्यक्तिलाई जिम्मेवारी र उत्तर दायित्वबिनाको आरामदायिक जागिरको संज्ञा दियो ।

विद्यालय निरीक्षक र स्रोतव्यक्तिका बीचको भूमिकामा दोहोरोपन देखियो । स्रोतव्यक्ति विद्यालय निरीक्षकले गर्ने प्रशासनिक काममा आकर्षित भए । विद्यालय निरीक्षकलाई जिम्मेवारी र अधिकारविहीन बनाइयो । कतिपय आलोचकहरूले त निरीक्षकहरूलाई घरज्वाइँको संज्ञा पनि दिए । शिक्षा ऐनमा समेत लामो समयसम्म

निरीक्षकको अधिकार क्षेत्र साँघुरो, परम्परागत र अवैज्ञानिक भयो । कतिपय स्थानमा निरीक्षक र स्रोतव्यक्तिबीच द्वन्द्व समेत सिर्जना भयो । स्रोतव्यक्ति र निरीक्षकलाई पर्यायवाची पदको रुपमा बुझ्न थालियो ।

सवालहरू

सरकारले विद्यालय शिक्षाको अनुगमन तथा निरीक्षणका क्षेत्रमा ठूलो धनराशी खर्चिँदै आएको छ । शिक्षा व्यवस्थापन र त्यसको प्रभाव आम नागरिकको चासोको विषय हो । प्रशासनिक व्यवस्थापन र आर्थिक लगानीको व्यवस्था गर्दैमा सकारात्मक नतिजा प्राप्त हुन्छ भन्ने विद्यालय निरीक्षणको ऐतिहासिक अनुभवबाट देखिँदछ । कुनै पनि कुराको नतिजा सेवाग्राहीको सन्तुष्टि र काम गर्नेको पेसागत सन्तुष्टि र गर्वमा आधारित हुन्छ । सक्षम र नतिजामूलक विद्यालय सुपरीवेक्षण प्रणालीको अभाव छ । विद्यालय सुपरीवेक्षण र शिक्षकलाई प्रदान गरिने प्राज्ञिक (शैक्षिक) टेवालाई जोड्नुपर्ने विषयलाई गम्भीरतापूर्वक लिइएको छैन । विद्यार्थीले हासिल गरेको न्यून उपलब्धिको एउटा कारक तत्व विद्यालय सुपरीवेक्षण पद्धतिको अभाव बनिरहेको छ । विद्यालय सुपरीवेक्षण गर्ने कार्य हाल आएर विद्यालय अनुगमनमा परिणत भइरहेको छ ।

विद्यालयको तुलनामा निरीक्षकको दरबन्दी अत्यन्तै कम छ । विषयगत निरीक्षकको अभाव छ । बढुवाबाट निरीक्षक भएका जनशक्ति र खुलाबाट निरीक्षक भएका

जनशक्तिबीच तालविक अन्तर छैन । उनीहरूलाई सीपमूलक तालिमको व्यवस्था छैन । निरीक्षणलाई नतिजामूलक बनाउन सकिएको छैन । उपचारात्मक बनाउन सकिएको छैन । कथित रुपमा प्राविधिकको संज्ञा दिइएको छ । शिक्षण सिकाइमा सुधारका लागि एक महत्वपूर्ण औजार बनाउन सकिएको छैन । विद्यालय निरीक्षणलाई सामान्यतः लगियो । १०५३ वटा श्रोतकेन्द्र र ४६ वटा अगुवा स्रोतकेन्द्रहरूलाई बिना विकल्प हटाइयो । विद्यालय निरीक्षक पद कागजी मात्र बनाईदिए । प्रदेश र स्थानीय तहमा विद्यालय निरीक्षकको दरबन्दी कुनै संगठन संरचनाको तेरिजभित्र अट्न सकेन । यसको कुनै औचित्य महशुस गरिएन । बरु शिक्षा सेवामा कार्यरत जनशक्तिलाई सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा अयोग्य र असक्षमको बिल्ला लगाइयो । शिक्षा सेवाप्राप्तिको नकारात्मक मनोविज्ञानले संघीय निजामती सेवा समेत पूर्वाग्रही र विभेदपूर्ण बन्दै

गयो । गम्भीर सवाल तेर्सिएको छ । के साच्चिन्ने विद्यालय सुपरीवेक्षणको औचित्य समाप्त भएकै हो ?

भावी साँच

शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित गतिविधिहरू जिल्लाको एउटा कार्यालयबाट गरिने गतिविधिहरू स्थानीय तहको एउटा कोठामा थर्किएका छन् । एकजना कर्मचारी बिना पनि शिक्षाका गतिविधिहरू सञ्चालन भइरहेको अनुभूतिहरू सबैले गरेको भान भइरहेको छ । एक वर्षदेखि थर्किएका शिक्षकका कार्य सम्पादन मूल्यांकनहरू कुन दराजमा छन् कसैको खोजीको विषय भएको छैन । संघीय शिक्षा ऐन बिना स्थानीय तहले धमाधम शिक्षा ऐन र नियमावली बनाई आफ्ना गतिविधिहरू अगाडि बढ्नुपर्ने बाध्यताहरूलाई कसैले बुझेको छैन । शिक्षकका नियुक्ति, सरुवा र बढ्दा जस्ता सवालहरूलाई अलपत्रै पारेर शिक्षामा संघीयताको गलत अभ्यास गर्न खोजिँदैछ ।

सर्विधानमा प्रदत्त अधिकारहरूको गलत अभ्यास गरिँदछ । भागवण्डा भैं अधिकारहरूलाई तानातान गरिँदछ । अभिशिष्ट अधिकारको नाउँमा केन्द्रीकृत सौचको बाहुल्यता बढ्दै गइरहेको छ । विद्यालयका गतिविधिहरूः सामाजिक परीक्षण, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन, विद्यालय सुधार योजना निर्माण, शिक्षक र विद्यार्थीको नियमितता, कक्षा अवलोकन, नमूना पाठ प्रदर्शन जस्ता कार्यहरू सम्पन्न गर्दै आएका विद्यालय

निरीक्षकको पदलाई शाखा अधिकृत बनाउने कार्य अगाडि बढिसकेपछि निरीक्षणको आवश्यकता र औचित्यतामाथि नै प्रश्न चिन्ह खडा भइरहेको छ ।

अनुगमन बिना नत कक्षा कोठामा हुने पठनपाठनमा सुधार ल्याउन सकिन्छ न त तालिम सञ्चालनबाट सकारात्मक प्रभाव पार्न सकिन्छ । शिक्षक तथा प्रधानाध्यापकहरूको पेशागत विकासले उनीहरूको कार्य सम्पादनमा फरक पारेको हेर्न र परिमार्जन गरी पृष्ठपोषण गर्न योग्य र सक्षम सुपरीवेक्षकबाट निरन्तर सुपरीवेक्षण हुन जरुरी छ । शिक्षा सेवामा नष्प्रवेशीलाई कम्तीमा तीन महिनाको सेवा प्रवेश तालिम र पुर्नातजागी तालिमको व्यवस्था गर्नुका साथै विषयगत सुपरीवेक्षणका लागि आवश्यक संयन्त्रको विकास र प्रयोग आवश्यक छ । नतिजामा आधारित सुपरीवेक्षण पद्धतिको शुरुवात गरिनुपर्दछ ।

संघीयताको कार्यान्वयनसँगै तीन तहका सरकारहरू क्रियाशील भइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा उपचारात्मक सुपरीवेक्षणलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनुपर्दछ । विद्यालय निरीक्षक पद हटाइनुको सट्टा यो पद र यस पदले गर्ने कार्यहरूलाई समयको माग र आवश्यकतासँगै विशिष्टीकृत र परिष्कृत गर्नुपर्दछ । नितान्त शिक्षकको पेशागत विकासको लागि विद्यालय निरीक्षकलाई पूर्ण रुपमा जिम्मेवार बनाइनुपर्दछ । तालिम प्रदान गरिनुपर्दछ । क्षमता विकासमा विशेष जोड दिनुपर्दछ । प्रतिस्पर्धात्मक प्रक्रियाबाट स्रोतव्यक्तिको नियुक्ति गर्ने र शिक्षाशास्त्रमा स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक योग्यता हासिल गरेको व्यक्ति मात्र विद्यालय निरीक्षक, स्रोतव्यक्ति र प्राज्ञिक हुन पाउने व्यवस्था मिलाउन जरुरी छ । सुपरीवेक्षणलाई शिक्षण सिकाइको अभिन्न अंग बनाइनु पर्दछ ।

अन्त्यमा,

नेपालको शिक्षा क्षेत्रको सम्पूर्ण अवस्थाको विश्लेषण गरी उपयुक्त मार्ग प्रशस्त गर्न जरुरी छ । शिक्षा सेवामा देखिएको अव्यावहारिक, अवैज्ञानिक र पुरातनवादी संघर्षलाई समयानुसार परिष्कृत गर्नुपर्दछ । शिक्षा सेवाको संगठन तथा व्यवस्थापनलाई आवश्यकता अनुसार यथार्थ, वस्तुगत र न्यायोचित ढंगले पुनरावलोकन गरिनुपर्दछ । कार्य विवरणबिना जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनु हुँदैन । मन्त्रालयले मौजुदा जनशक्तिको उचित व्यवस्थापनको लागि योजना निर्माण गर्नु पर्दछ । दशकौँदेखि विद्यालय शिक्षामा सुपरीवेक्षणले पारेको सकारात्मक प्रभावलाई निरन्तरता दिन जरुरी छ । अनुगमनका नाममा विभिन्न नाम र समूहका हतुले गर्ने विद्यालय भ्रमणले कुनै प्रकारको शैक्षिक सुधारको अपेक्षा गर्न सकिँदैन ।

स्थानीय तहको शिक्षासँग सम्बन्धित काम गर्ने शाखालाई शिक्षकको तलब भत्ता, छात्रवृत्ति र पाठ्यपुस्तक वितरण गर्ने गोदाम घर बनाइनु हुँदैन । स्थानीय तहलाई संघ, प्रदेश र गैर सरकारी संस्थाहरूले गरेको काममा साँची बस्नुपर्ने संज्ञा दिने धीनलाग्दो प्रवृत्ति बर्दलिनुपर्दछ । सर्विधान प्रदत्त अधिकारको उचित रुपमा अभ्यास गर्ने मार्ग प्रशस्त गर्नुपर्‍यो । शिक्षकका भविष्य र वृत्ति विकाससँग जोडिएका पक्षहरूमा सम्बन्धित पक्ष चनाखो हुन जरुरी छ । शिक्षा सेवाका कर्मचारीहरूका अतिरिक्त स्रोतव्यक्ति र स्रोतकेन्द्रको अवधारणालाई परिष्कृत ढाँचामा अगाडि बढाउनुपर्दछ । नितान्त शिक्षकको पेशागत विकास तथा विद्यालयका यावत समस्याहरूसँग नजिक रही प्राविधिक सहायता प्रदान गर्ने कार्यमा लगाउन स्रोतव्यक्तिको व्यवस्थापन जरुरी छ । प्रत्येक स्थानीय तहमा विषयगत निरीक्षकको व्यवस्था गरिनुपर्दछ । विद्यालयका प्रधानाध्यापक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघलाई समेत अनुगमनको पाठोमा जोडेर विद्यालय निरीक्षणलाई सहभागितामूलक र नतिजामूलक बनाउन आवश्यक छ ।

६ हजार ५ सय पुस्तक सर्भरमा

इलाम, साउन ८। विश्वमा प्रविधिको चरम विकास भइरहेको बेला इलामको दुर्गम गाउँहरूमा पनि छ हजार पाँच सय पुस्तक राखिएको इ-लाइबेरी सर्वर सञ्चालनमा आएको छ ।

रोड गाउँपालिकाको सहयोगमा विद्यालयहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन आई सी टी कार्यक्रम अनुसार वडा नं. ५ मा रहेको उमा महेश्वर माध्यामिक विद्यालयमा उक्त इ-लाइबेरी सर्भर जडान गरिएपछि उक्त लाइबेरीमा छ हजार पाँच सय वटा किताबहरू सजिलै पढ्न सुन्न र हेर्न सकिने भएको छ । सर्भरको सात सय जीबी डाटामा दुई हजार पुस्तकहरू सुन्न, एक हजार पाँच सय नतिरी हेर्न र तीत हजार नतिरी पुस्तकहरू पढ्न सकिने रहेको छ ।

विद्यालयका बालबालिकाहरूका लागि साभ्ना इ-पाटी पुस्तकालयले सञ्चालन गरेको इ-लाइबेरी सर्वरमा कक्षा १ देखि कक्षा १२ सम्मका बालबालिकाहरूका लागि पाठ्यक्रममा पाठ्यपुस्तकमा राखिएका विषयवस्तुहरू रहेकोमा कक्षा १ देखि ८ सम्मका लागि नेपाली र अंग्रेजी दुवै माध्यमका पाठ्यपुस्तकहरू अडियो भिडियो र खेलको रुपमा समेत रहेको छ ।

माथिका कक्षाहरूका लागि ५० प्रतिशत पाठ्यपुस्तक सामग्रीहरू, शिक्षक निर्देशिका, सन्दर्भ सामग्रीहरू र पाठ्यक्रमहरू समेत राखिएको साथै विद्यार्थीको कक्षा, स्तर र रुची अनुसार अन्य सामग्रीहरू समेत रहेको

विद्यालयका शिक्षक कान्तिराम पन्तले बताए । सर्वरबाट राउटर जडान गरि एकैसाथ डेक्सटप, ल्यापटप र मोबाइलमा समेत चलाउन सकिने प्रविधि रहेकोले विद्यालयका हरेक कक्षामा चलाउन र कतिपय सामग्रीहरूत डाउनलोड पनि गर्न सकिने कक्षा १० का लागि केन्द्रित गरेर अनिवार्य रहेका छ वटा विषयहरूको शिक्षा मन्त्रालय शैक्षिक जनशक्ति विकास केन्द्र तयार पारेको प्रत्यक्ष शिक्षणमा आधारित छ ।

श्रव्य दृश्य समेत रहेकोले एसईई का तैयारीमा रहेका बालबालिकाहरूका लागि शिक्षकको अनुपस्थितिमा समेत उपयोगी रहेको इ-लाइबेरी सर्वरका मेची प्रतिनिधि सरोज लम्सालको भनाइ रहेको छ । सर्वर जडानपछि, सबै पुस्तकहरू इन्टर्नेशन साभ्ना इ-पाटीले गरी दिने, सर्वरको अफलाइनमा राखिएका पुस्तकहरू इन्टरनेटका पहुँच नभएको स्थानमा समेत पव्हुन र डाउनलोड समेत गर्न सकिने, आवश्यकता अनुसार परामर्श र एक वर्षभित्र पाठ्यक्रम परिवर्तन भएमा परिचर्चित पाठ्यक्रमको इन्टर्नेशन समेतको वेबस्ता रहेका लम्साल बताउँछन् । पुस्तकको मूल्य १० हजार र ग्राहकको छनौट अनुसारको हार्डवेयर डिमाइससहित अधिकतम ६५ हजार मूल्यमा जडान गर्न सकिने इ-लाइबेरी सर्वरको उपयोगिता र महत्वको बारेमा रोड गाउँपालिकाले निस्कट दिनमा नै सरोकारवालाहरूसँगको प्रदर्शनी र अन्तरक्रिया गर्ने तैयारी गरेको रोड गाउँपालिकाको अध्यक्ष शमशेर राईले बताए ।

